

3 ture til Enebærrodde

Niels Lykke og Otto Buhl

I sæsonen 2002 tog vi initiativ til at undersøge Enebærrodde's sommerfuglefauna, da det er et for Fyn atypisk naturområde med enebær og lynghede. Området har tidligere været besøgt af entomologer, men efter at Fyns Amt i 1990 forsøgte sig med afbrænding af revling-heden med foryngelse af Hedelyng for øje, er der ikke registreret dyr af betydning derude.

Et par sukkerlokningssture sidst i sæsonen 2001 med fangst af *L. semibrunnea* i september og bl.a. *P. saucia*, *N. revayana* og *U. ferrugalis* i november havde skærpet appetitten.

Godset Hofmangsgave blev kontakttet i foråret 2002, og her var man velvillige over for projektet, dog tidligst fra juli for ikke at kollidere med bukkejagten.

Det blev til tre natture med lys- og sukkerlokning samt lidt fangst med net i skumringen og ketsjning af larver. På alle tre ture deltog Jørgen Rosschou, Otto Buhl og Niels Lykke, og Torben Lykke Rasmussen var med på den første, så en slags foreningsekskursioner blev således genoplivet efter nogle magre år.

Niels i lyngen på Enebærrodde, 14.IX.2002. Foto OB.

Den 28. juli tog vi på den første tur derud. Vi mødtes ved leddet ud til odden, og Jørgen kunne fortælle om besøg på havens sommerfuglebusk samme dag af en Svalehale (*P. machaon*), så noget var der fløjet ind ude fra. Det var varmt, 16 grader, og kun en let brise, så det tegnede godt. Vi stillede denne aften lyset op i kanten af lyngheden, efter at vi havde ketsjet lidt i Hedelyng og Ene, hvor vi så mange *P. schulziana* og *A. rutilana* -

begge arter, der kun har få populationer på Fyn. Omkring 60 snore blev ophængt, og de tiltrak kolossalt mange *N. pronuba* og ikke meget andet. Lyset tiltrak til gengæld omkring 100 arter små- og storsommerfugle.

Blandt de bedre dyr kan nævnes *P. gerningana* (1 hun), *M. atropunctana*, *C. sylvestrana*, *V. bivellata*, *I. straminata*, *E. absinthiata* ssp *goossensiata*, *E. nanata*, *A. oculatea*, *L. porphyrea*, *P. coenobita*, *L. salicis*, *E. depressa* og *E. complana*.

Philedone gerningana tilhører viklerne og lever på heder og lignende tørre steder på forskellige lave planter som Kællingetand, Vejbred, Engelskræs og Potentil. Efter C. S. Larsens fund i Svanninge Bakker tilbage i begyndelsen af forrige århundrede er de seneste fynske fund ellers 10 stk. 10.VIII.1974 ved Ørsbjerg Skov på Vestfyn og 2 stk. fra Æbelø i 1996. Måleren *Idaea straminata* er sjælden på Fyn, men dog tidligere meldt fra Fyns Hoved, Agernæs og Enebærodde (1979). Larven lever på bl.a. Brombær, og arten holder til på sandede og tørre steder.

Kulden sænker sig over hedeområdet på Enebærodde, 14.IX.2002. Foto OB.

Næste tur blev berammet til 14/8, igen en varm aften med let vind og desværre skyfrit. Vi stillede lyset op på nordsiden af odden ca 500 meter vest for lyngheden og blev i skumringen overfaldet af myg i betragtelig grad, men den gruppe er vi ikke nået til endnu, så vi lod dem æde og flyve. -

Forinden havde vi på vej ud ad odden gjort holdt et par steder for at ketsje efter eupithecia-larver på forskellige planter, ligesom Otto ledte efter båndfluer. – På stien mellem lamperne hængte vi snore op, og igen gav disse et ringe udbytte, dog en enkelt *C. nupta*. Lamperne efterså vi sammen, og aftenkaffen blev indtaget på Jørgens lagen, der dog blev skæmmet af, at en af os sad på en snegl, der var kommet til for at se, hvad der foregik. Stakkels dyr! På denne aften registrerede vi knapt 70 arter, og langt de fleste var almindeligt forekommende dyr.

Blandt de mere usædvanlige var *C. cespitana*, *C. obscurata*, *L. trifolii* og *E. cursoria*.

Celypha cespitana er en viklerart, der på Fyn ellers er registreret fra Håstrup Bakker, 1981, Stige, 1995 og fra Jordløse Bakker, 2000. Den lever på tørre skrænter og overdrev på forskellige lave planter bl.a. Kløver. Måleren *Charissa obscurata* er meldt fra to fynske lokaliteter i 1990'erne, og den lever på heder, overdrev og kystklinter, hvor larven bl.a. lever på Bynke, Skræppe (*Rumex*) og Stenurt.

Den sidste tur fandt sted den 13/9, og den begyndte og sluttede med malurt! På Drejet ketsjede Otto på Strand-Asters efter båndfluer (Tephritidae) med held, og Niels ketsjede på Strand-Malurt efter *Eupithecia innotata*-larver uden held. Vejret var fantastisk flot sensommervej med havblik og varme, hvilket er sjældent på det meget åbne sted.

Larve af *Macrothylacia rubi*, Enebærodden vest for Fyret, 14.IX.2002. Foto OB.

Næste ophold blev nordvest for Fyret, hvor vi kiggede strandoverdrevet nærmere efter. Her var mange store og fede *Macrothylacia rubi*-larver, og på Mark-Bynke var der *Eupithecia innotata*-larver i antal til Niels.

Vi gjorde grejet klar i kanten af lyngheden samme sted som på første tur og hængte omkring 100 snore op.

Før mørket sænkede sig, ketsjede vi i lyngheden og fandt larver af *Eupithecia nanata*, *Eupithecia absinthiata* ssp *goossensiata* samt enkelte larver af *Diacricia sannio*.

Aftenen var helt vindstille med begyndende dannelse af mosekonebryg ude over lyngarealerne, så det blev hurtigt klamt og køligt derude og især i lavningerne.

Mosekonen brygger også kraftigt på Enebærodde i stille og klart vejr. Foto OB.

Så tændte vi lamperne, og det tiltrak hurtigt en stor fyr!!! En vred jæger, der kørte i bil tværs over den ujævne vej/sti gennem lyngheden, nærmede sig og spurgte, hvad vi lavede der. Vi afgav pænt forklaring og fortalte om tilladelsen, hvilket ikke syntes at berolige manden, men han lod os dog være.

Hen på aftenen kom der en anelse vind og blæste den kolde mosebryg af banen, og samtidig kom der lidt flyvning i gang. Da det var klart vejr, havde vi forsøgt at gardere os mod køligheden og tågen ved at sætte lamperne inde ved skovkanten og lidt højt i terrænet.

Sukkersnorene blev tilset et par gange, og de gav et udbytte på i alt 0 dyr! Så har vi prøvet det med.

Lyset gav denne aften omkring 30 arter, og blandt dem var enkelte, der var ude at flyve på en "gal" årstid, *Euproctis similis*, *Laspeyria flexula* og *Protodeltote pygarga*.

Henad midnat nåede vi hjem, og her kom der så "malurt i bægeret", da Niels opdagede, at rygsækken stadig stod i lyngen derude. - Nå, en times tid tager turen tur/retur!

Larven af *Diacricia sannio*. Foto OB

Fra dagture i de sidste 3-4 sæsoner er andre interessante arter registreret fra Enebærodde. *Melitaea cinxia* har en af sine bedste fynske populationer derude, og *Issoria lathonia* flyver sammen med *Adscita statures* og *Zygaena filipendulae* (Sekspletet Køllesværmer). Måleren *Chlorissa viridata* trives stadig fint på odden på sin eneste fynske lokalitet, og på Torskemund er *Eupithecia linariata* og vikleren *Falseuncaria degreyana* talrige. Larvefund af såvel spinderen *Malacosoma castrensis* som måleren *Eupithecia millefoliata* med senere klækning er det også blevet til. På Fyn er *M. castrensis* udbredt i nord og øst fra Æbelø til Slipshavn på egnede steder langs kysten. Larven lever selskabeligt på bl.a. Vejbred.

Alt i alt en spændende fynsk lokalitet med stor artsdiversitet, hvor flora og fauna bærer præg af, at fårene er erstattet af en passende mængde af kvæg, der ikke æder planterne helt op. Der er ganske givet også flere interessante arter at finde derude, så måske følger vi op med flere ture også for jægerens skyld - så han måske opdager, at rådyrene ikke forsvinder, fordi vi har været der.